

Begrotingsbehandeling

LNV

Position Paper IPO

Komende week spreekt u met de ministers van LNV over de begroting. Natuurlijk zullen hierbij de recente brieven een belangrijk onderwerp van gesprek zijn. Daarom concentreren wij deze inbreng op de transitie van het landelijk gebied, stikstof en natuurinclusieve samenleving.

Vitale, robuuste natuur die tegen een stootje kan

De voorgestelde aanpak piekbelasters, het aanvullend generiek beleid in de vorm van normstelling voor alle sectoren en de gebiedsgerichte aanpak van de provincies zijn noodzakelijke stappen om de natuur weer in goede staat van instandhouding te brengen.

Aanpak piekbelasters: helpen om maximale rek en ruimte in staatssteunregels te zoeken

Provincies steunen de inzet om tot een stevige aantrekkelijke regeling voor piekbelasters te komen. De wijze waarop staatssteunregels van Brussel worden toegepast is bepalend voor het succes. Provincies roepen op om maximaal de rek en ruimte in de staatssteunregels van Brussel te zoeken om tot een zo aantrekkelijk mogelijke regeling te komen. Hopelijk is dit een start om uiteindelijk ook tot een goede generieke regeling te komen om ook andere bedrijven te kunnen helpen die vrijwillig willen stoppen. Het aanbod via het vrijwillige spoor moet daadwerkelijk het best denkbare aanbod zijn. Er moet rekening worden gehouden met fiscale aspecten, zoals dat bij volledige schadeloosstelling al wordt gedaan. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de samenhang met de andere (bestaande) regelingen, zodat die niet vertragen. Provincies vragen daarom aandacht voor een duidelijke en zorgvuldige communicatie omtrent de verschillende regelingen die van toepassing zullen zijn en op wie die van toepassing zijn.

Omdat de aanpak van piekbelasters plaatsvindt op basis van vrijwilligheid is het afwachten welke bedrijven van het aanbod gebruik zullen maken. Daarmee is ook het effect op de natuurherstel niet op voorhand zeker. Voorwaarde is wel dat het doel, namelijk natuurherstel, helder moet zijn. Dat is nodig om toch voortgang te boeken ten behoeve van natuurherstel. Daarom is het noodzakelijk dat de minister instrumentarium ontwikkelt dat inzetbaar is indien er onverhoopt na een jaar -op bepaalde plekken- onvoldoende effect is van de opkoop van piekbelasters.

Provincies nemen samen met het Rijk de regie op de aanpak piekbelasters. Dat is essentieel om dit goed samen te laten lopen met de gebiedsprocessen. De aanpak piekbelasters kan mits goed uitgevoerd ook een vliegwieltje zijn voor de gebiedsprocessen. Bijvoorbeeld door gronden die beschikbaar komen bij aankoop van piekbelasters in het gebiedsproces beschikbaar te stellen voor extensivering. Om vaart te maken in gebiedsprocessen is ook snelle toegang tot gelden noodzakelijk, zoals bijvoorbeeld de toegezegde versnellingsbudgetten, budget voor PAS melders en uitvoeringskosten.

Noodzakelijk is dat ook andere sectoren snel een taakstelling krijgen opgelegd om daarmee zichtbaar te maken dat daadwerkelijk alle sectoren bijdragen aan het bewerkstelligen van stikstofreductie. Normen voor emissies vanuit industrie en verkeer in combinatie met maatregelen voor vergroening van de scheepvaart en luchtvaart zijn nodig.

Grondbank mogelijk ook inzetbaar bij afronding Natuurnetwerk Nederland

Eén van de opgaven waar provincies voor staan is de afronding van het Natuurnetwerk Nederland. Zoals onze jaarlijkse voortgangsrapportage laat zien is dat een stevige opgave, en is de beschikbaarheid van grond een belangrijke reden waarom de voortgang op dit moment onvoldoende snelheid heeft.

De nationale grondbank kan ook de afronding van het Natuurnetwerk bevorderen. Het inrichten van de natuur kan pas starten als alle benodigde gronden ook daadwerkelijk in bezit zijn van de provincie. In de praktijk blijkt dat het soms lastig is om de laatste percelen in bezit te krijgen. Het uitruilen van grond via de nationale grondbank, naast de bestaande regionale grondbanken, zou dit probleem kunnen verhelpen. Provincies hebben in de gebiedsprocessen een strategische grondpositie nodig en hebben daarbij een groot mandaat nodig.

Naast de realisatie van het Natuurnetwerk vragen ook de realisatie van de ambitie van de bossenstrategie en de in het kader van NPLG nader uit te werken natuurdoelstellingen om extra inzet van financiering. Hierover maken we in het kader van de gebiedsaanpak en het transitiefonds nadere afspraken met het Rijk.

- *Gezamenlijke regie van Rijk en provincies op de aanpak van piekbelasters is essentieel vanwege de samenhang met gebiedsprocessen.*
- *Voorwaarde bij de aanpak piekbelasters is dat het doel helder moet zijn.*
- *Zoek de maximale rek en ruimte in Brusselse staatssteunregels.*
- *De nationale grondbank kan ook worden ingezet om afronding van het Natuurnetwerk Nederland te bevorderen.*

Een economisch en sociaal vitaal platteland, waar het prettig is om te wonen, te werken en te recreëren

Provincies dragen actief bij aan de ontwikkeling van het landbouwakkoord

Provincies steunen de ontwikkeling van een breed gedragen landbouwakkoord. Om gebiedsprocessen op gang te krijgen is het noodzakelijk dat perspectief geboden wordt aan de deelnemers. Er is een visie nodig op de toekomst van het landelijk gebied en de toekomst van de landbouw in het bijzonder. Hoe ziet de nieuwe plattelandseconomie eruit binnen ecologische grenzen en met een stevig sociaal fundament? Welke rol kunnen boeren vervullen in de nieuwe plattelandseconomie en hoe zijn ze verzekerd van een goede toekomst met een goed inkomen? Een visie vormt de basis voor continuïteit van beleid zodat ondernemers kunnen investeren voor de lange termijn.

In het [position paper landbouw en voedsel](#) doen de provincies een handreiking om tot een perspectief voor de landbouw te komen. Sommige onderdelen uit het landbouwakkoord zijn essentieel voor de totstandkoming van de gebiedsprocessen. Dit vraagt uitwerking van het iteratieve en adaptieve proces.

Landbouwakkoord vraagt een duidelijke inzet van het Rijk

In het landbouwakkoord worden afspraken gemaakt over de omslag naar een grondgebonden veehouderij. De minister van LNV wil hiertoe in het landbouwakkoord onder meer een norm voor het aantal Grootvee-eenheden per hectare afspreken. Deze afspraak is bepalend voor de mate waarin in gebiedsprogramma's kan worden ingezet op techniek en innovatie en in welke mate ook moet worden ingezet op extensivering.

Provincies willen voorkomen dat de ontwikkeling van het landbouwakkoord de ontwikkeling van gebiedsprogramma's vertraagt. Daarom vragen provincies het rijk om niet helemaal open het proces van het landbouwakkoord in te gaan, maar in januari te komen met een duidelijke inzet op onderdelen die voor de ontwikkeling van gebiedsprogramma's essentieel zijn, zoals de landelijk norm voor grondgebondenheid.

Provincies dringen aan op een landelijke norm voor grondgebondenheid waarmee de doelen binnen bereik

komen. Provincies laten doorrekenen in welke mate verschillende normen bijdragen aan doelbereik. De resultaten van dit onderzoek zijn in januari beschikbaar.

Provincies zijn de aangewezen partij met hun gebiedskennis en netwerk een coördinerende rol te pakken in het vormgeven van voorkeursrecht, waar we graag interbestuurlijke afspraken over willen maken. Zo kunnen we in samenspel met het Rijk ook snel schakelen, dat is immers nodig in de dynamieken buiten.

- *Betrek het position paper landbouw van de provincies bij de ontwikkeling van het landbouwakkoord*
- *Ga niet blanco het landbouwakkoord in, maar formuleer aan de voorkant, in januari, een inzet zodat de gebiedsprocessen verder kunnen*
- *Geef als inzet voor het landbouwakkoord aan bij welke norm voor grondgebondenheid de klimaatdoelen binnen handbereik komen. Maak daarbij een doorkijk naar 2050.*

Voldoende ontwikkelingsruimte voor wonen, werken en bereikbaarheid

Er is snel stikstofruimte nodig om de natuur te versterken, daarna allereerst PAS-melders te legaliseren en vervolgens weer wegen aan te kunnen leggen, de energietransitie mogelijk te maken, 900.000 woningen te bouwen en dijken te versterken. Provincies steunen de inzet van de minister: eerst ruimte creëren voor we het over verdeling gaan hebben en minder maar zekere ruimte verkiezen boven meer maar onzekere ruimte.

Vervolgens dient zich na het creëren van ruimte een verdelingsvraagstuk aan. Wij vinden het belangrijk dat duidelijk is wie hierover de regie voert. We willen dat projecten van nationaal en regionaal belang niet stil komen te liggen, denk bijvoorbeeld aan dijkverzwaring, woningbouw of energietransitie. Provincies pleiten ervoor om in dit verdelingsvraagstuk als overheden samen op te trekken en gezamenlijke regie te organiseren. Dat gaat verder dan elkaar (vooraf) informeren.

Provincies benadrukken daarnaast nog eens het belang van aanvullende generieke maatregelen gericht op stikstofreductie. Provincies zien dan ook uit naar de verdere uitwerking van normeren en beprijzen. Aanvullende generieke maatregelen zijn niet alleen van belang voor stikstofreductie, maar ook voor reductie van broeikasgassen.

In de Porthos brief is aangegeven dat de aanpak piekbelasters ook tot doel heeft om een groot deel van de PAS-melders te legaliseren, alsmede activiteiten van nationaal belang. Het kunnen onderbouwen van de additionaliteit is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Daarom is het belangrijk dat een groot aantal bedrijven vrijwillig aan de best denkbare regeling deel kunnen nemen. Alleen dan wordt voorzien in de benodigde daling van stikstofdepositie. Het is daarbij belangrijk om helder te communiceren op welke termijn resultaten mogen worden verwacht.

Grensprovincies hebben te maken met stikstof uit het buitenland. De kustprovincies hebben te maken met een bijkomend probleem: de stikstof uit zee. In de duingebieden is de meetcorrectie (het verschil tussen de berekende depositie en de gemeten luchtconcentratie) erg hoog en het is onduidelijk wat hiervan de oorzaak is. Het is voor de provincies van groot belang om hier duidelijkheid over te krijgen aangezien het om een aanzienlijk aandeel van de totale depositie gaat.

- *Regie op toekenning additionele stikstofruimte samen met provincies, waterschappen en gemeenten*
- *Provincies zien uit naar de uitwerking van normeren en beprijzen*
- *Provincies benadrukken het belang een effectieve buitenlandse aanpak van het Rijk en een snelle afronding van het lopende RIVM-onderzoek naar stikstof uit zee.*

Naar een natuurinclusieve samenleving

Voor een gezonde natuur is meer nodig. Het verlies aan biodiversiteit kunnen we keren door aan te sluiten op de grote veranderingen die plaats (gaan) vinden: bij het omschakelen op duurzame energie, het sluiten van kringlopen in de landbouw, het verbeteren van de infrastructuur en het (ver)bouwen van woningen. Dit is hét moment om het natuurbeleid sterk te verbinden met de grote ontwikkelingen in onze fysieke leefomgeving. Provincies willen daarom niet alleen werk maken van natuurherstel maar ook van een natuurinclusieve samenleving. Groene steden, dorpen en bedrijventerreinen, ecologisch beheerde bermen langs wegen en sporen: maak van grijs groen. Dat kan een Minister van Natuur en Stikstof of de gedeputeerden met natuur in hun portefeuille niet alleen. Het is cruciaal dat alle besturen en het Kabinet in de volle breedte verantwoordelijkheid nemen om de natuur te beschermen cq haar multifunctionaliteit duurzaam in zetten, voor een gezonde leefbare toekomst.

In navolging op Nederland Natuurpositief is op de Natuurtop op de Floriade de Agenda Natuurinclusief 1.0 gepresenteerd. De agenda heeft een krachtige boodschap en vijf agendapunten met concrete acties in acht domeinen. Samen met het Rijk en partners uit de samenleving werken provincies deze agenda verder uit met bijbehorend investeringsplan. In deze beweging moet geïnvesteerd worden. Daarbij kijken we niet alleen naar LNV, maar ook naar andere ministeries en zoeken aansluiting bij de andere programma's van de Rijksoverheid. Het is zaak dat vanuit die programma's geld wordt vrijgemaakt voor deze noodzakelijke beweging. Een koppeling aan het NPLG is hiervoor ook noodzakelijk; we missen op dit moment nog een duidelijk verwijzing naar deze agenda in de Kamerbrief, en onderliggende stukken, van het NPLG.

- *Wij roepen het rijk op om natuurinclusiviteit te integreren in de woningbouw-, energie, infrastructuur en landbouwopgaven en in alle daaruit voortvloeiende programma's. Niet alleen in het meest voor de hand liggende Nationaal Programma Landelijk Gebied maar ook bijvoorbeeld in het programma Verstedelijking en Wonen. Wij vragen u om deze aanpak te ondersteunen.*